

Aalto-yliopisto
Perustieteiden
korkeakoulu

TU-C9291 Viestintä ja digitaalinen media

Luento 10, 20.11.2020, Viestintä ja etiikka

Vastuuopettaja Miia Jaatinen, valtiot.tri, dosentti

Kurssiassistentit Alessa Aila ja Jani Kaitosalmi

Agenda

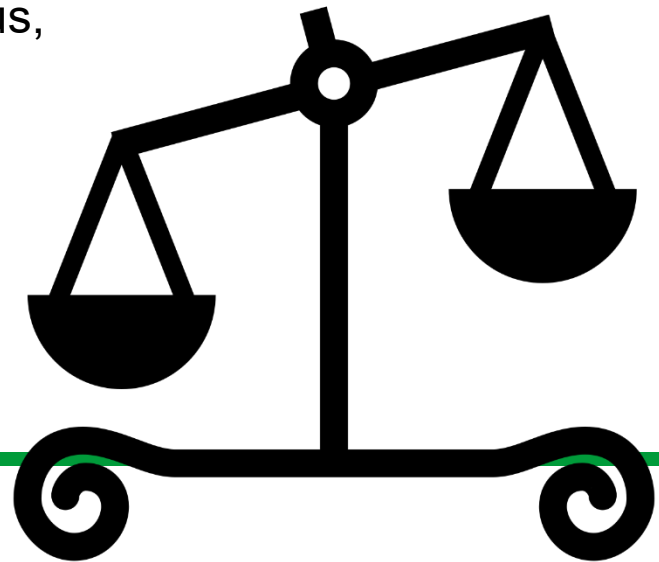
- Viestinnän etiikka
- Kotitehtävänä bonustehtävä
- Vierailijaluennon 27.11. bonustehtävä
- Harjoitustyö
 - Välipalautteesta
 - Ohjeita lopullisen raportin ja esittelymateriaalien palautukseen
 - Ohjeita harjoitustyön esittelyyn

Oppimistavoitteet tälle luen nolle

- Ymmärtää peruskäsitteitä liittyen toiminnan eettisyyden arviointiin
- Tunnistaa ja osata soveltaa keskeisiä eettisiä periaatteita liittyen viestintään
- Ymmärtää viestintäalan eettisen sääntelyn mekanismeja

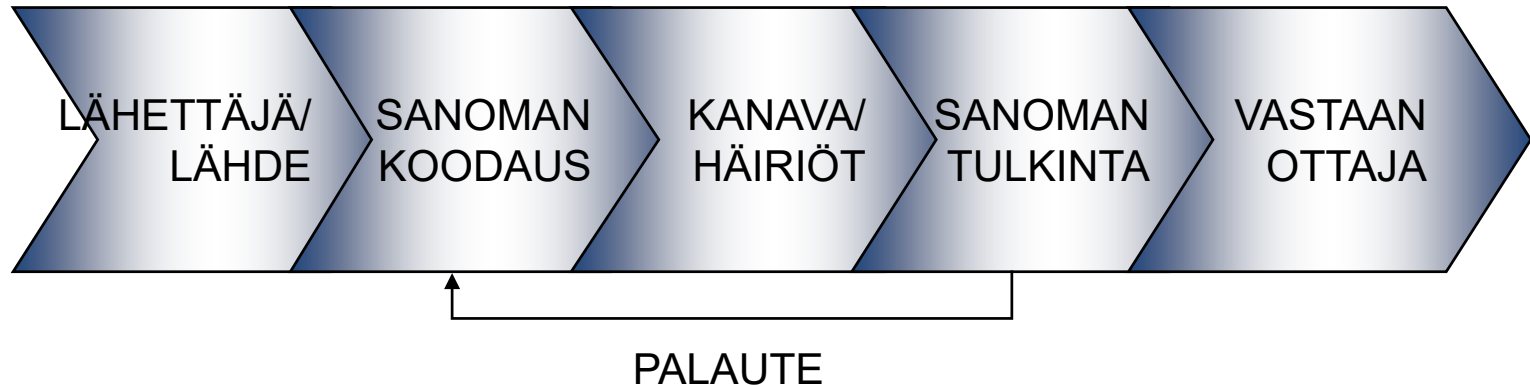
Vaikuttamisen etiikka

- **Seurausetiikka:** toiminta on hyväksyttävää, jos sen päämäärät ovat hyväksyttäviä
 - Pyrkimys neuvotteluissa ja päätöksenteossa löytää kaikkia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja
 - Yksilön ja yhteisen edun tasapainotus
- **Velvollisuusetiikka:** toiminta on hyväksyttävää, jos keinot saavuttaa päämäärät ovat hyväksyttäviä
 - Universaalit arvot kuten tasavertaisuus, oikeudenmukaisuus jne.
 - Habermasin ideaali puhetilanne:
 - Avoimuus
 - Vapaus arvioida
 - Autenttisuus
 - Toiminnan vastavuoroisuus

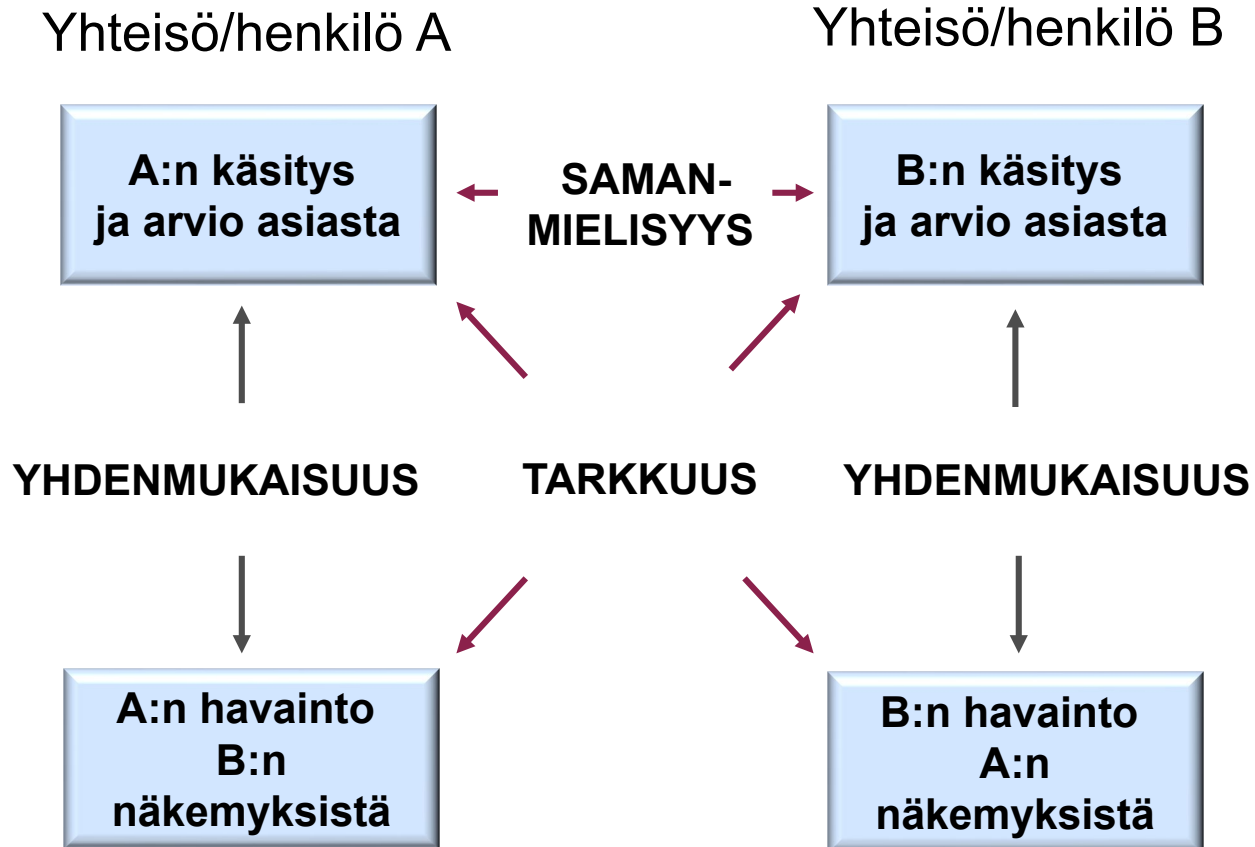

Vaikuttavan viestinnän prosessi

- Lasswell (1948):
 - KUKA-MITÄ-KENELLE-MITEN-MILLÄ VAIKUTUKSELLA?
- Shannonin ja Weaverin lineaarinen malli (1949)

Yhteisorientaatiomalli

(McLeod & Chaffee 1973)

Viestintäalan sääntely

- Viestintäalalla sääntely perustuu pitkälti itsesääntelyyn mm. sananvapauden periaatteen turvaamisen vuoksi.
- JSN Julkisen sanan neuvosto säätelee journalistista julkaisemista
- Yhteisöviestinnän puolella ammattietiikkaa luovat PROCOM Viestinnän ammattilaiset ry ja VEN Viestinnän eettinen neuvottelukunta
- Lobbauksen sääntelyä toteutetaan Suomessa itsesääntelyn muodossa ja lisäksi valvontana rekisterien muodossa
- MTL Markkinoinnin, teknologian ja luovuuden liitto on julkaissut myös lobbauksen eettiset ohjeet

Viestinnän eettiset säännöt PROCOM ja VEN

- <http://procom.fi/viestintaala/ohjeet-ja-periaatteet/procomin-eettiset-ohjeet/>
- <http://ven.fi/ohjeet/viestinnan-eettiset-ohjeet/>

Avoimuus ja vuorovaikutteisuus

Vaikuttava viestintä perustuu jatkuvaan vuorovaikutukseen sidosryhmien ja yleisöjen kanssa sekä omien sidonnaisuuksien läpinäkyvyyteen.

Viestinnän ammattilainen:

- edistää monitahoista vuorovaikutusta
- tuo aktiivisesti ja ennakoivasti saataville sidosryhmille tarpeellisen tiedon
- tuo selkeästi esiin työnantajansa tai toimeksiantajansa osuuden sitä koskevan viestin tai julkaisun sisältöön
- tuo avoimesti esiin olennaiset omat sidonnaisuutensa ja intressinsä

Rehellisyys

Ammattimainen ja vaikuttava viestintä on aina totuudenmukaista.

Viestinnän ammattilainen:

- erottaa näkemykset ja mielipiteet tosiasioita koskevista väitteistä
- ei esitä virheellisiksi tietämiään väitteitä
- ei esitä tosiakaan väitteitä tavalla, joka antaa harhaanjohtavan kuvan
- korjaa virheelliseksi osoittautuneen väitteen

Luotettavuus

Luottamus on toimivien sidosryhmäsuhteiden perusta.

Viestinnän ammattilainen:

- toimii aina työnantajansa tai toimeksiantajansa edun mukaisesti
- tuo oma-aloitteisesti esiin mahdolliset eturistiriidat
- tunnistaa ja tuo esiin viestinnälliset haasteet ja riskit
- edistää kaikissa tilanteissa työnantajansa tai toimeksiantajansa luotettavuutta
- käyttää työnantajaansa tai toimeksiantajaansa koskevaa luottamuksellista tietoa ainoastaan näiden kanssa sovitulla tavalla

Arvostus

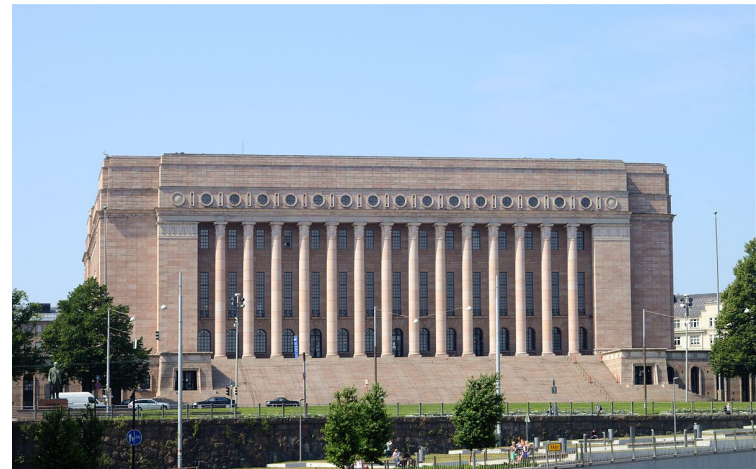
Ammattimaisuuteen kuuluu oman osaamisen kehittäminen ja kyky osoittaa arvostusta sekä oman että muiden alojen ammattilaisia kohtaan.

Viestinnän ammattilainen:

- edistää omaa osaamistaan
- kehittää organisaationsa viestintäosaamista ja -kulttuuria
- suhtautuu arvostavasti kollegoihinsa ja muiden ammattialojen edustajiin
- huomioi sidosryhmien ja yleisöjen monimuotoisuuden
- osallistuu julkiseen keskusteluun vastuullisesti ja kaikkia osapuolia kunnioittavalla tavalla

Vaikuttajaviestinnän eli lobbauksen eettiset ohjeet (MTL)

1. Toimimme reilusti ja rehellisesti suhteessa lobattavaan, kumppaneihimme, muihin lobbareihin, mediaan ja yleisöön.
2. Emme syyllisty syrjintään sukupuolen, rodun, seksuaalisen suuntautumisen, uskonnon tai muun sellaisen perusteella.
3. Viestimme perustuu parhaisiin saatavilla oleviin faktoihin, joita emme vääristele.
4. Pyrimme aina huolellisuuteen ja tarkkuuteen. Etsimme taustatiedot ja tarkistamme faktat.

Vaikuttajaviestinnän eli lobbauksen eettiset ohjeet (MTL)

5. Olemme avoimia. Kerromme aina kenen ja mitä etuja ajamme. Kerromme kenen etuja tieto palvelee myös silloin, kun tapaaminen päätöksentekijän tai päätöksiin vaikuttavan kanssa ei ole järjestetty nimenomaan puheeksi tulleen asian tiimoilta.
6. Noudatamme Suomen lakia, ammatillisia sääntöjä ja hyviä käytäntöjä kaikessa toiminnassamme. Tunnistamme ja arvostamme muiden ammattikuntien sääntöjä ja pyrimme ottamaan ne huomioon.
7. Emme käytä asiattomia vaikutuskeinoja. Emme painosta emmekä manipuloi. Kieltäydymme tarjoamasta suoraa tai epäsuoraa taloudellista tai vastaavaa etua vaikuttamisen kohteelle edistääksemme tavoitteidemme toteutumista. Emme omalta osaltamme vastaanota suoraa tai epäsuoraa taloudellista tai vastaavaa etua oman vaikutusvaltamme käyttämiseksi. Noudatamme tilaisuuksissa, tarjoiluissa ja lahjoissa tavanomaisia ja kohtuullisia järjestelyjä.

Vaikuttajaviestinnän eli lobbauksen eettiset ohjeet (MTL)

8. Kunnioitamme luottamuksellisuutta. Noudatamme sisäpiirisääntelyä, emme luovuta meille luottamuksellisesti annettua tietoa kolmannelle osapuolelle vastoin sovittua, emmekä käytä luottamuksellista tietoa, joka on saatettu tietoomme.
9. Emme hyödynnä tietoa, joka on hankittu tuomittavin keinoin.
10. Olemme tarkkoja jääviydestä ja ilmoitamme sidoksemme. Pidämme tiukasti erillään velvollisuutemme ja tehtävämme lobbarina ja henkilökohtaisen toiminnan esim. poliittisen puolueen nimissä. Silloin, kun itse olemme päätöksentekijöinä, jääväämme itsemme asioissa, joissa olemme toimineet lobbareina. Tarkistamme myös kumppaneidemme ja liittolaistemme intressit.
11. Osallistumme aktiivisesti vastuullisen lobbaamisen edistämiseen Suomessa.

Kotitehtävät

1. Bonustehtävä: Turveinfo-case.
 - Katso erilliset ohjeet tehtävästä seuraavalla kalvolla.
 - Palautus **ma 23.11. mennessä**
2. Harjoitustyö:
 - Välipalaute annetaan kirjallisesti ensi viikolla.
 - Lopullisen raportin ja esitysmateriaalien palautus 3.12. mennessä kurssisivuille.

Ensi kerralla 27.11. **vierailijana Ville Henriksson ja Lotta Ahonen, Nitor, Viestintä digitaalisen designerin työssä: UX-designerin ja palvelumuotoilijan näkökulmat**

- Huom. Bonustehtävän palautus 30.11. mennessä!

BONUS-tehtävä 13.11. luennoilta: Turveinfo-case

Lue materiaali luennon kansioista kurssisivuilta:

- HS mielipide: Turvelobbaus vääristele...
<https://www.hs.fi/paivanlehti/15022017/art-2000005087832.html>
- HS mielipide vastaus: Turvetuotanto ei uhkaa...
<https://www.hs.fi/paivanlehti/17022017/art-2000005090895.html>
- Blogi VEN: Tutkimukseen perustuva viestintä...
<http://ven.fi/tutkimukseen-perustuva-viestinta-vaativa-laji/>
- HS talous turveinfosta: Turveradan huomiota herättänyt...
<https://www.hs.fi/talous/art-2000005128129.html>
- Turveinfo vastaa HS:lle
<http://turveinfo.fi/2017/03/21/turveinfo-fi-vastaa-helsingin-sanomien-artikkeliin-16-3-2017/>

Pohdi ja vastaa seuraaviin kysymyksiin lyhyesti mutta perusteluiden kanssa:

- Miksi turveinfo-kampanjan eettisistä lähtökohdista syntyi keskustelua?
- Mitä eettistä periaatetta keskustelu koskettaa?
- Miten kritiikiltä olisi voitu välttyä?

Palauta teksti 1-2 s. (A4, times new roman 12 pt, riviväli 1,5) kurssisivuille 23.11. mennessä.

Pisteillä voi täydentää suoriutumista blogeista: 1 p/ hyväksyty tehtävä (asteikko hylätty/hyväksyty). Muista vastata kaikkiin kysymyksiin.

BONUS-tehtävä vierailijaluennolta 27.11.

- Vierailuluennon jälkeen:
 1. Reflektoi luennon sisältöjä: *mitä ajatuksia ne herättivät sinussa?*
 2. Anna palautetta vierailijalle: *mikä luennossa oli hyvää ja mitä voisi kehittää?*
 - **Kirjoita pohdinnoista ja palautteesta teksti, jossa palaute on selvästi eri otsikon alla. Opettaja lähettää palautteen vierailijalle anonymisoituna.**
 - Tekstin pituus tulee olla 1-2 s. (A4, times new roman 12 pt, riviväli 1,5).
- Palautus kurssisivuille 30.11. mennessä. Kaikille sama määräaika!
- Pisteillä voi täydentää suoriutumista blogeista: 1 p/ hyväksyty tehtävä (asteikko hylätty/hyväksyty)
- Hyväksyty suoritus edellyttää vastaamista molempiin kysymyksiin.

Harjoitustyö: lopullinen raportti

- Lopullisen raportin tulee olla 8-10 sivua pitkä (*times new roman*, 12 pt, riviväli 1,5).
- Kansilehteä, lähdeluetteloa, listaa linkeistä tai liitteitä ei lasketa pituuteen.
- Kuviksi riittävät viestit visualisoituna-tuotokset sekä mahdollisesti joku tuloksia havainnollistava kuva tai taulukko. Osiossa 2 analysoidun lehtijutun ja some-keskustelun esimerkkejä voi laittaa raportin liitteeksi.
- **Pituuden merkittävä ylitys (yli 1 s.) vaikuttaa arvosanaan vähentävästi.**
- Raportin palautukset kurssisivuille pdf-muodossa ja nimettynä ryhmän mukaan (esim. ryhmä1.pdf) 3.12. mennessä.

Harjoitustyö: esitysmateriaalit

- Esittele harjoitustyön kohteena ollut yritys, kerro miksi valitsitte se ja miksi valitsitte analysoimanne jutun ja sen ympärillä käytävän keskustelun. Esitelkää osion 1 ja osion 2 päätulokset.
- **Esitykseen pitää osallistua useampi ryhmän jäsen. Sitä ei voi antaa tehtäväksi vain yhdelle.**
- Esitys ZOOMissa ruudunjaon avulla. Harjoittele ennakkoon!
- Esityksen formaatti: Power point
- Palautus kurssisivuille pdf-muodossa 3.12. mennessä
- Jokaisella ryhmällä aikaa max. 7 min. + keskustelu 3 min.
- **Hyvästä esityksestä voi saada bonus-pisteitä harjoitustyöhön!**

Harjoitustyön esittely 4.12.

- Aloitus klo 9.15 ja lopetus viim. klo 12.00, yksi tauko puolivälissä
- **Pidetään tiukasti kiinni maksimijajasta, jotta kaikki ehtivät esittää!**
- Opettaja fasilitoi.
- Aikataulu:

Klo 9.20 ryhmä 1
9.30 ryhmä 2
9.40 ryhmä 3
9.50 ryhmä 4
10.00 ryhmä 5

10.10 ryhmä 6
10.20 ryhmä 7
Tauko 10 min.
10.40 ryhmä 8
10.50 ryhmä 9

11.00 ryhmä 10
11.10 ryhmä 11
11.20 ryhmä 12
11.30 ryhmä 13
11.40 ryhmä 14

Harjoitustyön arvostelu

- Arvosteluasteikko 1-5
- Arvostelu jakautuu raportin
 - sisällön (80 %) sekä
 - tekstin ja ulkoasun (20 %) arviointiin
- **Sisältö:** käsitteiden oikea käyttö, vastineiden tunnistaminen aineistosta, analyysin kattavuus ja syvällisyys sekä kyky tuottaa tuloksista synteesi.
- **Teksti ja ulkoasu:** tekstin luettavuus, oikeellisuus, rakenteen selkeys, johdonmukaisuus ja ulkoasun siisteys.
- **Esityksestä saadut bonus-pisteet voivat nostaa arvosanaa yhdellä arvosanalla.**